

מרץ 2013

ללקוחותינו הנכבדים שלום רב,

**הנדון: זכות עובדות הוראה לקיצור יום העבודה בשל הורות - גם לעובדי הוראה;
זכות עובדות הוראה לתוספת כספית בשל הורות - רק להן, ולא לעובדי הוראה**

במערך הסכמים קיבוציים לעובדי הוראה בסקטור הציבורי נקבע כי עובדות הוראה אמהות לילדים עד גיל 14, המועסקות כעובדות קבועות במשרה מלאה, זכאיות ל"תוספת אס" בשיעור 10%. התוספת ניתנת למימוש באחד משני האופנים הבאים, על-פי בחירת העובדת: בעין, באמצעות קיצור שבוע העבודה בפועל, או כתוספת כספית במקרה של עבודה במלוא היקף המשרה.

בפסק דין שניתן בימים אלה קבע בית הדין הארצי לעבודה כי בעוד שהאפשרות לממש את הזכות ל"תוספת אס" בעין, דהיינו הזכות לקצר את שבוע העבודה בפועל, מוקנית הן לאמהות והן לאבות, הרי הזכות לעבוד במשרה מלאה ולקבל תמורה כספית בשיעור 10% מוקנית אך ורק לאמהות¹.

בית הדין ביסס את מסקנתו על לשון חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988 (להלן - חוק השוויון), כמו גם על ניתוח המטרות החברתיות העומדות בבסיס החוק.

חוק השוויון קובע רשימת "זכויות בקשר להורות", אשר אם הן נוהגות במקום עבודה מסויים לעובדות האמהות - הן תוענקה גם לעובדים האבות באותו מקום (ובלבד שנושאות אותם עובדים הינן עובדות ואינן מקבלות הטבה מקבילה במקום עבודתן שלהן); רשימת "הזכויות בקשר להורות" כוללת היעדרות מעבודה בשל מחלת הילד, יום עבודה מקוצר בשל היות העובדת אס לילד, זכות להשתמש בשירותי מעון שהמעביד מעמיד לרשות ילדי העובדות והשתתפות המעביד בעלות החזקתו של הילד במעון.

עובדי ההוראה התובעים בפרשת **שלמה לוי הנ"ל** טענו כי "יום העבודה המקוצר" הנקוב בחוק השוויון כולל לא רק את זכותם של עובדי ההוראה לקיצור יום העבודה בפועל, כמו עובדות ההוראה - אלא גם את זכותם של העובדים לעבוד במשרה מלאה תוך קבלת תוספת כספית, כמו העובדות.

בית הדין הארצי לעבודה קבע:

הזכות לקיצור יום העבודה בפועל מאפשרת לעובדת להקדיש זמן לגידול הילדים - ובכך היא אכן "זכות בקשר להורות", עליה חל חוק השוויון. הענקתה במקביל גם לעובד תשנה לטובה את מאזן הכוחות החברתי והכלכלי בתא המשפחתי: מימוש הזכות על-ידי האב יאפשר לו להקדיש מזמנו לגידול הילדים, ובו בזמן יפתח בפני האם אפשרות להגשים כישוריה ולמקסם את השתלבותה בשוק העבודה ואת הכנסתה במסגרת עבודה במשרה מלאה. דהיינו הענקת הזכות לאב תקדם את השוויון;

נחום פינברג *

ארנה שר

קרן שליט

עמי שחר

סמדר קפלן

אפרת בירן

אורלי אבירם

יעקב מלישקביץ

ירון קרמר

מיכל פינברג-דורון **

אלון נוי

נעמה שבתאי בכר

אורית כזום

אסף ארזי

דוד משה

גליה קלינמן

אוהד גלעד

רוני איטח-גנט

נטלי קמחי

מאיה גבעון

עדי תורג'מן

ליאת כהן

אילה פלזנטל דברת

רוני יואלי פולק

חן גבאי

נעה מינדלין

טובה שרון

ג'ניה וולנסקי

רועי הראל

אסף בקר

יעל רובינשטיין

שלומית שליט

* מטריין

** חברה גם בלשכת עורכי הדין של ניו-יורק

לעומת זאת הזכות לתוספת כספית לעובדת במשרה מלאה נועדה לתמרץ אמהות עובדות למצות את מלוא כישוריהן בעולם העבודה, ולקדם בכך שוויון בין עובדות נשים לעובדים גברים; לכן זו איננה "זכות בקשר להורות" אלא "זכות בקשר לשוויון בין המינים", ולא חל עליה חוק השוויון. מתן הזכות הכספית גם לעובדים אבות, במסגרת עקרון של שוויון פורמלי בין עובדים לעובדות, יתמרץ את העובדים לעבוד במשרה מלאה ולקבל את התוספת הכספית - ובכך ימנע בפועל מנשותיהם העובדות לבחור באותה זכות. דהיינו הענקת הזכות הכספית גם לעובדים אבות יסיג את השוויון לאחור, במקום לקדמו.

ולפיכך:

קיצור יום העבודה - הן לעובדות והן לעובדים;

תוספת כספית לעבודה מלאה - רק לעובדות, לא לעובדים.

האמור בחוזר זה אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי קונקרטי.

בברכה,

אפרת בירן, עו"ד
נ. פינברג ושות' עורכי דין ונוטריון